

Lehdistötiedote Luxemburg, 2. lokakuuta 2020

Ehdotetut muutokset EU:n pelastuspalvelumekanismiin olisi viimeisteltävä huolellisesti

Euroopan tilintarkastustuomioistuimen tänään julkaiseman lausunnon mukaan tuore ehdotus EU:n pelastuspalvelumekanismiin muuttamisesta kaipaava lisäselvennystä. Erityisesti on vielä päätettävä, miten mekanismille osoitettavia lisäresursseja käytetään ja miten niiden käyttöä seurataan. Vaikka on olennaisen tärkeää, että EU:n toimintaa kriisitilanteissa nopeutetaan, moitteettoman varainhoidon ja vastuuvollisuuden periaatteet on asetettava etusijalle, varoittavat tarkastajat.

Eurooppa-neuvosto keskusteli 26. maaliskuuta 2020 EU:n toimista, joilla pyrittiin vastaamaan covid-19-pandemiaan. Eurooppa-neuvosto kehotti tämän jälkeen Euroopan komissiota tekemään ehdotuksia kunnianhimoisemman ja laaja-alaisemman kriisinhallintajärjestelmän perustamisesta EU:hun. Komissio antoi vastauksena neuvoston kehoitukseen alle kahden kuukauden kuluessa ehdotuksen unionin pelastuspalvelumekanismiin muuttamisesta. Tämän lainsäädäntöehdotuksen yleisenä tavoitteena on varmistaa, että EU voi tarjota kansalaisilleen – olivatpa nämä Euroopassa tai sen ulkopuolella – parempaa tukea kriiseissä ja hätätilanteissa.

”Kriisit ovat lähtökohtaisesti ennalta arvaamattomia. Covid-19-pandemia on kuitenkin ollut selvä osoitus siitä, että EU:n valmiuksia ja kykyä reagoida nopeasti on ehdottomasti parannettava”, sanoo lausunnon vastaava Euroopan tilintarkastustuomioistuimen jäsen Leo Brincat.

”Äskettäin annettu ehdotus unionin pelastuspalvelumekanismiin muuttamisesta on askel tuohon suuntaan. Tulevia kriisinhallintatoimia suunnitellessaan komission ei kuitenkaan pidä sekoittaa nopeutta ja hätäisyyttä.”

Komission ehdotuksella lisätään pelastuspalvelumekanismiin budjettikapasiteettia 1,4 miljardista eurosta 3,5 miljardiin euroon vuosina 2021–2027. Tarkoituksena on, että mekanismi voi ottaa hoitaakseen uusia tehtäviä, esimerkiksi luoda lääkinnällisten laitteiden strategisia reservejä, kehittää lääkinnällisiä evakointivalmiuksia tai muodostaa hätälääkintäryhmiä. Tarkastajat huomauttavat kuitenkin, että asianmukaista tarvearviointia ei ole tehty. Ehdotuksessa ei esitetä juurikaan näyttöä siitä, että tätä kahden miljardin euron lisäystä

Lehdistötiedotteessa esitetään Euroopan tilintarkastustuomioistuimen lausunnon keskeiset tiedot. Lausunto löytyy kokonaisuudessaan sivustolta eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

talousarvioon todella tarvittaisiin. Ehdotuksessa ei nimittäin esitetä minkäänlaista arviota näihin uusiin tehtäviin liittyvistä kustannuksista. Tämän vuoksi on mahdotonta päätellä, onko ehdotettu talousarvio tarkoituksenmukainen asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi.

Osalle ehdotetuista uusista tavoitteista ei myöskään ole vahvistettu tulosindikaattoreita tai erityisiä seurantamenettelyitä. Ehdotuksessa ei enää taata sitä, että kullekin kolmelle keskeiselle EU:n kriisitoiminnan strategiselle pilarille (kriisien ehkäisy, kriiseihin varautuminen ja niihin reagoiminen) osoitetaan vähimmäisosuus varoista. Tarkastajat katsovat sen vuoksi, että olisi hyödyllistä ottaa käyttöön raportointimekanismi, jonka avulla tehdään selkoa siitä, kuinka paljon unionin pelastuspalvelumekanismiin kussakin pilarissa tosiasiallisesti käytetään varoja.

Tarkastajat suhtautuvat myönteisesti ehdotettuihin muutoksiin, jotka koskevat julkisten hankintojen sääntöjä. Nykyisessä lainsäädännössä, joka koskee yhteishankintamenettelyjä, on tiettyjä luontaisia puutteita. Tämä kävi äskettäin ilmi covid-19-kriisin yhteydessä, sillä ensimmäinen menettely käynnistettiin vasta neljän viikon kuluttua siitä, kun ensimmäiset tapaukset vahvistettiin. Lisäksi vaikka komissio on yhteishankintasääntöjen mukaan vastuussa puitesopimuksen allekirjoittamisesta, vain jäsenvaltiot voivat tehdä laitteiden suoria hankintoja. Ehdotuksen mukaan komissio voi tehdä hankintoja suoraan, jolloin se voi omaksua itsenäisemmän aseman prosessissa. Tarkastajien käsityksen mukaan EU voisi näin reagoida nopeammin ja keventää samalla jäsenvaltioille aiheutuvaa rasitetta. Vastaavasti myös komission ehdotus siitä, että unionin pelastuspalvelumekanismiin talousarvion toteuttamisessa voitaisiin suoran hallinnoinnin lisäksi hyödyntää välillistä hallintoa, voi tehdä EU:n kriisitoiminnasta joustavampaa.

Tiedoksi toimittajille

EU:n jäsenvaltiot ovat edelleen päävastuussa siitä, että niiden alueella tapahtuvia katastrofeja ja kriisejä ehkäistään ja niihin varaudutaan ja niihin reagoidaan. Euroopan komission tehtävänä on kuitenkin tukea pelastuspalvelutoimia. Tämä tarkoittaa sitä, että joitakin tämän alan toimia toteutetaan EU:n tasolla ja että EU:lla itsellään tulee olemaan näkyvämpi asema toimenpiteissä, joilla vastataan tuleviin terveysuhkiin.

Pelastuspalvelumekanismi perustettiin vuonna 2013 parantamaan EU:n ja mekanismiin osallistuvien valtioiden välistä yhteistyötä. Tavoitteena oli tehostaa toimia, joilla ehkäistään luonnonkatastrofeja ja ihmisen aiheuttamia katastrofeja ja varaudutaan ja reagoidaan niihin. Mikä tahansa maailman maa voi pyytää apua unionin pelastuspalvelumekanismiin kautta.

Tämä unionin pelastuspalvelumekanismia koskeva lausunto täydentää muita Euroopan tilintarkastustuomioistuimen äskettäin julkaisemia lausuntoja. Niissä käsitellään seuraavia aiheita: poikkeuksellinen joustavuus [Euroopan rakenne- ja investointirahastoissa](#), [koheesiota ja Euroopan alueita tukeva elpymisapu \(REACT-EU\)](#) ja [yhteisiä säännöksiä koskeva aset](#), [oikeudenmukaisen siirtymän rahasto](#) ja [oikeudenmukaisen siirtymän mekanismi](#) sekä [elpymis- ja palautumistukiväline](#).

Euroopan tilintarkastustuomioistuin osallistuu EU:n taloushallinnon parantamiseen julkaisemalla lausuntoja uusista lainsäädäntöehdotuksista tai lainsäädännön tarkistamishdotuksista, joilla on vaikutusta varainhoitoon. Lausunnoissaan se esittää EU:n ulkoisena tarkastajana lainsäädäntöehdotuksista riippumattoman arvioinnin.

Komission ehdotuksen oikeusperustan vuoksi tilintarkastustuomioistuimen kuuleminen on pakollista. Siksi neuvosto pyysi, että tilintarkastustuomioistuin esittäisi näkemyksensä ehdotuksesta.

Euroopan tilintarkastustuomioistuimen lausunto 9/2020 esitetään liitteenä komission ehdotukseen pelastuspalvelumekanismien muuttamisesta (komission ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston päätökseksi unionin pelastuspalvelumekanismista annetun päätöksen N:o 1313/2013/EU muuttamisesta). Tilintarkastustuomioistuimen lausunto on nyt saatavilla englannin kielellä tilintarkastustuomioistuimen verkkosivustolla eca.europa.eu. Muut kieliversiot julkaistaan lähiaikoina.

Euroopan tilintarkastustuomioistuin on ryhtynyt toimenpiteisiin covid-19-pandemian torjumiseksi. Ks. tarkemmat tiedot [täältä](#).

Lausuntoa koskevat tiedustelut:

Vincent Bourgeois – sähköposti: vincent.bourgeois@eca.europa.eu
puhelin (+352) 4398 47 502 / matkapuhelin: (+352) 691 551 502